Landschappen in Beeld

Een ommetje door het nieuwe landschap van Horst-Noord

Buurtschappen Horst en Telgt

De naam Horst wordt verklaard als hoger gelegen grond met hout begroeid of erdoor omgeven. Telgt komt van Telgud: goed van de man Tel. Een andere verklaring is: tak of jonge eikenboom. De Horster (Horstsche) Beek vormt de scheidslijn tussen deze twee.

Horst en Telgt hebben zich met name vanaf het einde van de 19e eeuw geleidelijk ontwikkeld als concentraties van bebouwing. Binnen het gebied zijn ze nu als buurtschappen herkenbaar met een langgerekte structuur van lintbebouwing, die geleidelijk is verdicht langs de oude wegen.

Groot Horloo

Bij Horst-Noord is vanaf 2007 een niet alledaags project gerealiseerd met woonkasteel Groot Horloo als landmark gezien vanaf de A28.

Oorspronkelijk was hier in het agrarisch gebied een bedrijventerrein gepland, maar de aanwezigheid van dassen heeft de plannen ingrijpend gewijzigd. Groot Horloo, de wooncluster en particuliere landhuizen vormen samen het landgoed De Horster Brinken. Landschappelijke inpassing is een belangrijk onderdeel geweest bij de ontwikkeling van het totale plan.

Groot Horloo is een appartementen- en woningcomplex dat gerealiseerd is in een middeleeuws uitziend bolwerk. Er is een heuse toren, een toegangspoort en er zijn twee binnenplaatsen met fonteinen. Het ontwerp is van architect ir. Anoel Bouwman. In oktober 2009 werd het opgeleverd en symbolisch overgedragen aan de vereniging van eigenaren.

Routebeschrijving

Vanuit Groot Horloo beschrijven we een ommetje door dit gebied, met aandacht voor de bomen die zijn aangeplant. Een fijne wandeling gewenst!

01 Start bij de toegangspoort van woonkasteel Groot Horloo.
U staat met uw rug naar de binnenplaats van Groot Horloo en gaat onderaan de helling van de weg direct linksaf, de Horster-Engweg op. Direct na de parkeerplaats gaat u linksaf het wandelpad op.

02 Zowel links als rechts van het pad staat jonge (bos)aanplant van oa. zomereik, lijsterbes, krent, gelderse roos, hazelaar, vuilboom en meidoorn. Het groen (bos/bomen/struiken) moet nog wel de tijd krijgen om zich te ontwikkelen.

03 Hou in de bocht links aan. Verderop staat links een rijtje kersenbomen, geplant op Boomfeestdag 2011.

04 Volg het voetpad langs ruime gazons met groepen rododendrons. Rechts van het pad staan diverse soorten notenbomen en links mispels en notarisappels.

2011. Links van het pad heeft u ook een mooi zicht op de 'gracht' rond het woonkasteel, met name in de herfst- en winterperiode staat hier water in. Er ontwikkelt zich hier een kruidenvegetatie van vochtminnende planten zoals pitrus.

07 Aan het einde van het pad gaat u links, aan uw linkerhand staat een meidoornhaag (Crataegus monogyna).

08 Einde pad rechtsaf de klinkerweg, de Horster-Engweg op. Links ziet u

De Zandmeent

05 Net voor de bocht naar links staan aan weerszijden van het pad tamme kastanjes. Na de bocht staan links van het pad kweeperen. De groene lijmbanden houden schadelijke insecten tegen. Ook staan er op diverse plaatsen in het gazon beuken en zomereiken. Na de bocht naar links langs de weg een bomenstructuur van zomereiken, ook op de parkeerplaats zijn zomereiken aangeplant. U vervolgt de Horster-Engweg, rechts van de weg stond de deurenfabriek van Van den Berg. Op dit terrein zullen woningen worden gebouwd.

09 De eerste weg links is de Ribbenboschweg, deze gaat u in. Meteen rechts op het gazon staan mispels en daarachter kweeperen.

10 Loop rechtdoor, de weg gaat over in een voetpad, even verder naar rechts afbuigend voor woningen langs. Ga rechtdoor. Het pad gaat over van klinkerverharding in halfverharding. Over het weiland heen ziet is aan de rechterkant nog een deel van de oorspronkelijke bosaanplant aanwezig van voornamelijk zomereik.

06 In de bocht naar rechts staan links van het pad diverse soorten hazelaars in een groep, deze zijn ook aangeplant tijdens Boomfeestdag

u de Horster-Engweg met daarlangs enkele landhuizen.

11 Vervolg het pad, aan de linkerkant staan enkele nieuwe woningen die onderdeel uitmaken van De Horster Brinken. Dit plekje met drie fraaie villa's heeft de naam De Drie Zusters gekregen. Langs het pad zijn zomereiken aangeplant, rechts is nog oorspronkelijke bebouwing en weilanden te zien.

BOOMFEESTDAG 2011

Tijdens Boomfeestdag maart 2011, met als thema: 'Bomen smaken naar meer', zijn in het kasteelpark in wording walnoten, kersen, mispels, kweeperen, notarisappels en tamme kastanjes geplant door leerlingen van de Goede Herderschool. De bomen zijn afgelopen jaren al gegroeid en dragen al vruchten.

RIBBENBOSCHWEG

Het Ribbenbos was eertijds een bekende naam voor een bos dat vroeger dichtbij de Zuiderzeekust heeft gelegen. Het behoorde na het midden van de 19e eeuw toe aan P.C. Baron Van Nahuys, eigenaar van het landgoed 's Heeren Loo. Hij bezat in het bos een koepel, mogelijk een theekoepel en uitzichtpunt over het water. In het ribbenbos lag het Plagge- of Gagelgat, waarnaar later een camping werd genoemd.
Het Ribbenbos kan zijn naam danken aan de familie Ribbe die in het midden van de 15e eeuw een vooraanstaande positie in Harderwijk bekleedde.

12 Aan het einde van het pad gaat u linksaf. U bent op de Allerboschweg, het gebiedje heet De Zandmeent en is ingericht met twee-onder-één-kapwoningen en vrijstaande woningen. In dit deel van Horst heeft vroeger een redelijk aanzienlijk bos gelegen dat de naam Allerbos droeg, waarschijnlijk naar het geslacht Van Aller waaraan ook landhuizen in Nijkerk hun naam danken.

13 U loopt rechtdoor de Allerboschweg uit. Aangekomen bij de asfaltweg gaat u linksaf, dit is de Horloseweg. Op de hoek in het bosje zijn nog enkele restanten te zien van een gebouwtje wat mogelijk vroeger een schaapskooi is geweest.

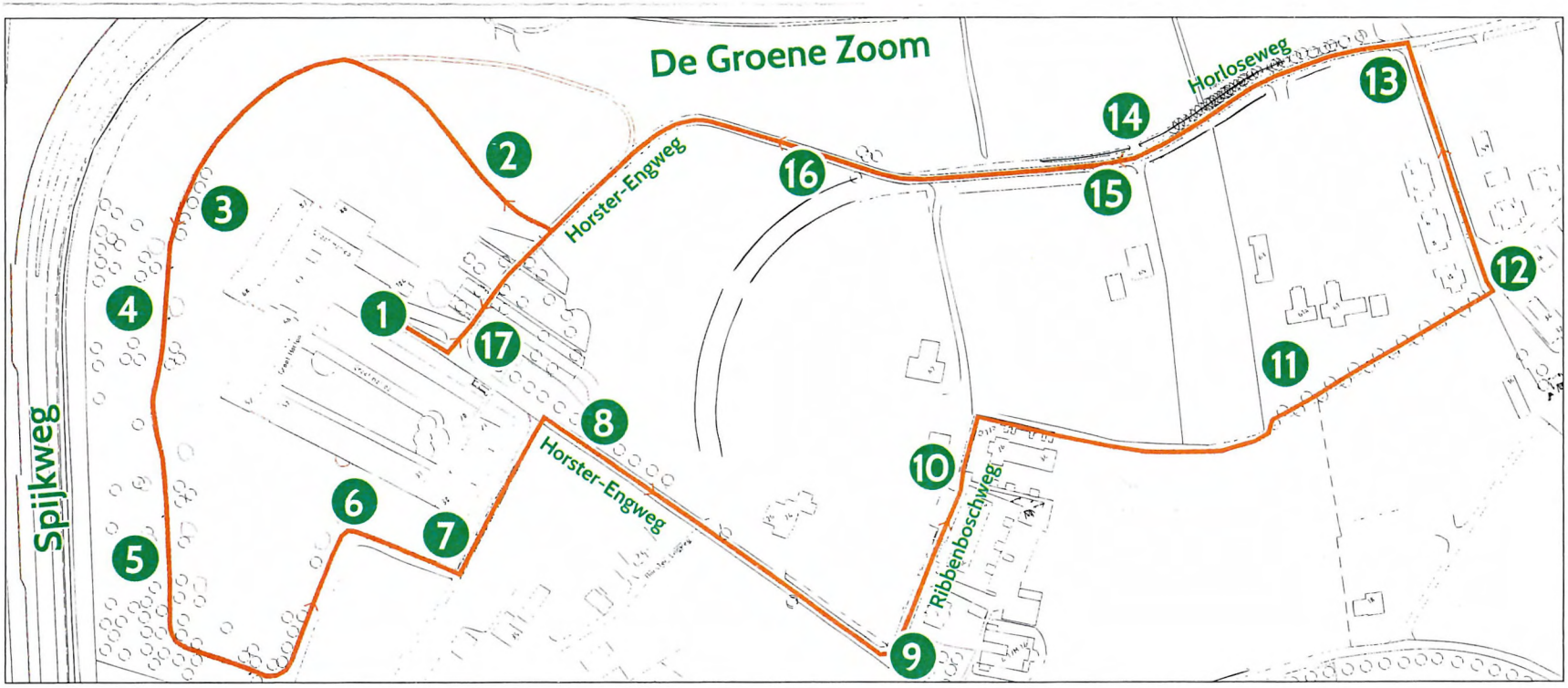

Horster-Engweg

14 U loopt nu op de grens van de gemeente Ermelo en Harderwijk. Langs de kant van de sloten staan wilgen en elzen.

15 De woning Horloseweg 65 heeft de naam Horlo, genoemd naar dit gebied. Verderop achter het hek bij huisnummer 69 zijn afgelopen jaren nieuwe groensingels en bomen in het kader van landschapsinrichting geplant. De Horloseweg gaat hier over in de Horster-Engweg.

16 Links van de weg is nieuw bos in wording, in de bocht staan rechts en links van de weg enkele jonge iepen (Ulmus 'Dodoens'). Het blad van deze iepen is donkergroen en heeft een gezaagde bladrand met opvallend scheve bladvoet. Het is een nieuw soort wat resistent is voor iepziekte.

17 U bent weer aangekomen bij de parkeerplaats van het kasteel Groot Horloo, het einde van dit ommetje.

OUDE BEWONING

Elk dorp en elke buurtschap had vroeger een eng of enk. Dit was het deel van de landbouwgronden waar akkers te vinden waren. Door het jaarlijks opbrengen van mest werden de enkgronden steeds hoger. Hier op de Horster-Eng trof men in de grond sporen van bewoning aan. Restanten van een groot aantal boerderijen en schuren en een gedeelte van een weg werden door archeologen onder leiding van onderzoeker Heidinga bloot gelegd. De bewoning hield hier vermoedelijk in de 12e eeuw op. Mogelijk zijn de bewoners langs de Buitenbrinkweg en Horst-Noord gaan wonen. In 2007 deed bureau BAAC bv archeologisch onderzoek op de locatie van de huidige Ribbenboschweg. Ook in dat gebied werden nederzettingssporen aangetroffen.

GEMEENTEGRENS

De Horloseweg zelf is nog Ermelo's grondgebied. De woningen aan de linkerzijde van de weg behoren tot de gemeente Ermelo, aan de rechterzijde tot de gemeente Harderwijk.

De Groene Zoom, de naam van het gebied tussen de Horloseweg en de Groene Zoomweg / nieuwbouwwijk Drielanden is een groen overgangsgebied met de gemeente Harderwijk. De Horloseweg leidt naar het gebied Horlo aan de kust van de voormalige Zuiderzee.

Bomen op de route

WALNOOT (Juglans regia)
De walnoot heeft mannelijke en vrouwelijke bloemen aan dezelfde boom. De vele mannelijke bloemen zitten op katjes die ca. 10 cm lang zijn. Iedere boom kan ontelbaar vele stuifmeelkorrels produceren, dat is nodig omdat de walnoot een windbestuiver is en er dus veel stuifmeel verloren gaat. Dit proces duurt 1 tot 2 weken. De temperatuur heeft grote invloed op de ontwikkeling van de katjes in het voorjaar. Warm weer versnelt de groei, koude vertraagt de ontwikkeling. De vrouwelijke bloemen zitten in knoppen aan het eind van de nieuwe scheuten.

Na de bevruchting neemt de noot snel in omvang toe, na ca. 3 maanden is de uiteindelijke grootte bereikt. Half oktober splijt de bolster en de rijpe noot valt er uit. Walnoten kun je vers of gedroogd eten. Walnotenolie wordt gebruikt in de sla en van notenhout worden meubels, parket en piano's gemaakt.
Voor meer informatie over noten- en tamme kastanjebomen gaat u naar de website www.desmallekamp.nl van Kwekerij De Smallekamp.

ZOMEREIK (Quercus robur)
In en om de zomereik leven veel andere organismen. In een gebied met schone lucht zitten er meestal wel korstmossen op de stam. In de diepe groeven komen allerlei insecten en spinnen voor. Ook is de eik het leefgebied van vele vogelsoorten en muizen. De op knikkers lijkende bolletjes op de bladeren zijn gallen van de eikengalwesp. Deze wesp legt een eitje op het blad. Om het eitje vormt zich dan een door de eik gemaakt bolletje. De larve die uit het eitje komt, leeft daarvan en gaat zich in de gal verpoppen. Uit de pop komt de galwesp en deze maakt een gaatje naar buiten. Op oude, afgevallen bladeren zit soms nog een complete gal met een dergelijk gaatje. In de middeleeuwen maakte men van de gal inkt.

De bladeren van een zomereik hebben een korte bladsteel en staan dicht opeengehoopt aan het uiteinde van de takken. De bloei is onopvallend, doordat het trosje bloemetjes lichtgroen gekleurd is. De vruchten zijn de eikels met een napje. Het napje zit met een lange steel aan de tak vast.

IEP (Ulmus)
Vroeger stonden er veel iepen in ons land. De iep (ook wel olm genoemd) heeft een ongelijke bladvoet, het blad zit scheef aan de tak. De iep kan goed tegen zeewind en was veel in de kustprovincies te vinden. Helaas zijn veel iepen verdwenen vanwege de iepziekte.

De iepziekte wordt veroorzaakt door een schimmel die wordt overgedragen door de iepenspintkever. Via de sapstroom verspreidt de schimmel zich steeds verder door de boom. De iep probeert de schimmel tegen te houden door zijn watertransportsysteem af te sluiten. Ook kan de schimmel ondergronds verspreid worden door wortelcontact. De wortels van naburige zieke iepen kunnen zo de gezonde buurman besmetten. Een zieke iep is te herkennen aan verkleurd blad (van geel tot bruin) en de zogenaamde vaantjes: kale takken met nog een of twee verdorde blaadjes aan de uiteinden. Nieuwe soorten iepen zijn minder vatbaar voor de iepziekte.

Ontdek Ermelo te voet of per fiets

De serie wandel- en fietsroute-boekjes van de Stichting Natuur- en MilieuPlatform (NMP) Ermelo bestaat uit 15 handzame deeltjes. Elk boekje is voorzien van achtergrond-informatie en een handige uitklap-kaart waarop de route is ingetekend. De boekjes hebben verschillende onderwerpen zoals: bomen, land-schappen, historie, begraafplaatsen en kunst.

WAAR TE KOOP
De wandel- en fietsrouteboekjes zijn verkrijgbaar bij o.a. de VVV in Ermelo, Bezoekerscentrum Staverden, de boekhandels in Ermelo en bij het Proson Servicepunt op het NS-station Ermelo.

MEER INFORMATIE
website: www.nmpermelo.nl
email: info@nmpermelo.nl
twitter: @NMPErmelo

COLOFON

SAMENSTELLING:
Gert Schuurman
Peter van der Velde
met medewerking van Hans van Dijk

MEER ACHTERGROND-INFORMATIE:
www.nmpermelo.nl

VORMGEVING EN DRUK:
Graficenter Accent, Putten

januari 2014